Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosyksikön vuoden 2026 talousarvion ja strategian osavuosikatsaus 3 tilanteessa 31.10.2026

Tulosyksikön tehtävä

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosyksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Nuorisopalvelujen palvelualue on 1.4.2026 siirretty Elinvoiman tulosalueelle Kulttuurin tulosyksikköön.

Koulutuspalvelujen toiminta

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee 7 110 (2026) opiskelijaa (2025: 6 789). Opiskelijamääräennuste syksylle 2027 on 7 427. Lukuvuoden 2027–2028 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 2 358, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2026–2027: 2 413, 66,3 %). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun 2026 tilanne) oli 7,67 (2025: 7,75).

Espoon kaupungin suomenkielisiin lukioihin oli tänä keväänä ensisijaisia hakijoita yhteensä 2 707. Viime vuonna hakijoita oli 2 599, joten tänä keväänä kasvua oli 108 hakijaa. Ensisijaisia hakijoita suhteessa aloituspaikkoihin oli 1,12 (2025: 1,21).

Ennusteen mukaan aloituspaikkojen tarve kasvaa 2030-luvun alkuun asti, mikäli aloituspaikkoja varataan vähintään 66,3 prosentille ikäluokasta.

Espoon lukioverkossa valtakunnallinen erityistehtävä on Otaniemen lukiolla (matematiikka ja luonnontiede) ja Tapiolan lukiolla (musiikki). Otaniemen lukiolla on myös valtakunnallinen kehittämistehtävä luonnontieteissä. Etelä-Tapiolan lukiolla on valtakunnallinen erityistehtävä kansainvälisen IB-koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi lukioilla on erilaisia linjoja ja painotuksia.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 16 % (2025: 13,9 %).

Lukiokoulutuksen uudistukset ja toiminnan kehittäminen Espoossa

Valtuustokauden tavoitteiden lisäksi Espoon lukiokoulutuksen vuoden 2026 avaintoimenpiteet ovat seuraavat

1) Varmistetaan, että opiskelijalla on riittävät akateemisen kielitaidon valmiudet lukio-opintojen suorittamista varten.
2) Oppimisen tuen toteuttamista vahvistetaan lukioiden välisellä yhteistyöllä ja hyvien käytänteiden jakamisella.
3) Vahvistetaan opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisöön.

Akateemisen kielitaidon vahvistaminen on keskeinen tavoite koko valtuustokaudella. Akateemisella kielitaidolla tarkoitetaan kielitaitoa, jota oppija tarvitsee oppiakseen lukion oppimäärän sisällöt ja pärjätäkseen jatko-opinnoissa. Vuoden 2026 aikana laaditaan toimintasuunnitelma, jossa kuvataan seuraavina lukuvuosina toteutettavat akateemisen kielitaidon vahvistamisen tavoitteet (muun muassa lukutaidon parantaminen), toimenpiteet ja resurssit. Tavoitetta tukemaan on saatu 30 000 euroa valtionavustusrahoitusta vuoden 2027 loppuun asti.

Syksyllä 2025 voimaan tulleen lukion tuen uudistuksen toteuttamisessa keskeistä on vakiinnuttaa tuen toteuttamiseen liittyvät toimintamallit, varmistaa riittävät oppimisen tuen toteuttamisen ja erityisopetuksen resurssit sekä vahvistaa aineenopettajien osaamista ja osaamisen jakamista lukioiden välillä.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopajatoiminta, jonka avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä. Lukiopajatoiminta käynnistyi hanketyönä keväällä 2023 ja sitä jatketaan nuorille kohdennetulla perintörahalla lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti, minkä jälkeen se vakinaistetaan.

Opetussuunnitelman mukaisesti lukioissa edistetään myös työelämälähtöisyyttä sekä yrittäjyys- ja talouskasvatusta. Tulosyksikkö allekirjoitti kesäkuussa yhteistyösopimuksen Nuorten yrittäjyys ja talous NYT ry:n kanssa. Yhteistyön tavoitteena on laatia usean toimijan yhteistä yrittäjyyskasvatussuunnitelmaa ja siten vahvistaa yrittäjyyskasvatusta Espoon lukioissa.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet. Kun vuoden 2025 aikana 758 lukiolaista ja 152 opettajaa vieraili ulkomailla, olivat vuoden 2026 vastaavat lukumäärät marraskuun alkuun mennessä 784 ja 154.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen muun muassa LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin, Suurten lukioiden yhdistyksen ja PKS-seudun sekä yhdeksän suurimman kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Lukiokoulutuksen keskeisimmät projektit

Valtiohallinnon säästötoimenpiteiden vuoksi ulkopuolisen rahoituksen hankkeiden määrä pieneni merkittävästi vuonna 2025 eikä tilanne ei ole parantunut.

Vuonna 2026 käynnissä on Liikuntaneuvonnan laajentaminen Espoon lukiokoulutukseen -hanke, joka jatkuu vuoden 2026 loppuun asti. Hankkeessa toimii kolmella lukiolla kaksi hyvinvointivalmentajaa, joiden tehtävänä on vahvistaa vähän liikkuvien opiskelijoiden hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa sekä yhteisöllisyyttä.

Lukioilla on käynnissä kansainvälisyyttä vahvistavia hankkeita, mm. Erasmus-rahoituksen kautta, ja osallistumista tuleviin hankehakuihin kannustetaan.

Lukiokoulutuksen vuoden 2026 projektituloarvio on 200 000 € ja projektimenoihin on varattu 200 000 €.

Perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimialan tarinan mukaan tavoitteena on varmistaa sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle. Tulosyksikkö vastaa toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista, johon liittyy kaupunkitasoinen vastuu perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosyksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä muun muassa Ohjaamotalon toimijoiden, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ja Ammattiopisto Liven kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2025 noin 3 240 ja vuonna 2026 noin 3 630.

Lukuvuonna 2025–2026 käynnistyi uusi yhteistyömalli, jossa Omnian tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukion opintojaksoja myös Espoon kaupungin suomenkielisissä päivälukioissa. Tavoitteena on antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukiossa sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista. Palaute niin opiskelijoilta kuin opettajilta on ollut erinomaista, joten pilotointi jatkuu myös lukuvuonna 2026–2027.

Henkilöstö ja toimitilat

Henkilöstö

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosyksikössä on vuoden 2026 lokakuussa 476 läsnä olevaa palvelussuhdetta, joista 401 on vakituisia ja 75 määräaikaisia. Tulosyksikön henkilöstöstä peräti 84,2 % työntekijää ovat vakituisessa palvelussuhteessa.

Toisen asteen koulutuksen henkilöstömäärä kasvaa vuoden kolmannen neljänneksen aikana odotetun mukaisella tavalla uusien palvelussuhteiden alkaessa 1.8. alkaen. Kahteen edellisen vuoteen verrattuna kokonaishenkilöstömäärä on kasvanut maltillisella tavalla. Lisäksi vakituisen henkilöstön prosenttiosuus kokonaishenkilöstömäärästä on vuosittain kasvanut: (2024: 77,9 %; 2025: 83,7 %).

Rekrytoinnin tunnusluvut

Tulosyksikön saatavuustilannetta voidaan pitää hyvänä. Suomenkielisen toisen asteen koulutuksessa valtaosa rekrytoinneista asettuu odotetun mukaisesti vuoden ensimmäiselle neljännekselle. Kolmannen neljänneksen aikana rekrytointeja on ollut varsin vähän. Tulosyksikössä on ollut tammi-lokakuun aikana auki yhteensä 46 työpaikkaa. Hakuun menneistä työpaikoista 30 on vakituisia ja 16 määräaikaista. Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden säilyttää korkean tason (keskiarvo 18,2).

Työfiiliskysely

Toisen asteen koulutuksen suositteluhalukkuus on lokakuun mittauksessa 84,2 %. Tulos tipahtaa hieman kesäkuun tuloksesta, mutta säilyttää edelleen korkean tason (85,9 -> 84,2). Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden tulos on hieman alhaisempi. Esihenkilön tuen keskiarvo on 7,2.

Lähtövaihtuvuus

Lähtövaihtuvuus toisen asteen koulutuksessa on varsin vähäistä vuoden kolmannen neljänneksen aikana. Lähtövaihtuvuus 1.1.2026-31.10.2026 välisellä ajanjaksolla on 2,3 %. Vakituisia palvelussuhteita on päättynyt yhteensä 11 kappaletta. Näihin lukeutuu kuusi irtisanoutumista, neljä eläköitymistä ja yksi kuolemantapaus. Näiden lisäksi toisen asteen koulutuksessa on vahvistettu lukioiden henkilöstörakennetta siirtämällä vakituisia päätoimisia tuntiopettajia lukion lehtorin virkoihin.

Toimitilat

Leppävaaran lukiolle on vuokrattu 1.6.2026 alkaen 1 720 m^2 lisätilaa osoitteesta Karaportti 3, ja samalla luovuttiin lukion käytössä olleista 1 812 m^2 tiloista osoitteessa Karaportti 5. Uusiin tiloihin varustetaan kaksi luonnontieteen opetustilaa varastoineen, joiden kalustamiseen on varattu 0,2 milj. € investointimääräraha.

Haukilahden lukion käytössä on tiloja kahdessa kerroksessa osoitteessa Miestentie 1, ja 1.12.2026 alkaen saadaan käyttöön uusi 620 m^2 lisäkerros, jonka käyttöönoton yhteydessä voidaan osin luopua Aalto-yliopistolta vuokrattavista tiloista.

Espoonlahden koulun ja lukion välistä tilajakoa on korjattu 1.9.2026 alkaen, minkä vuoksi lukion vuoden 2026 vuokra ylittyy hieman.

Kiviruukkiin sijoittuvan uuden lukiorakennuksen rakennustyöt edistyvät aikataulun mukaisesti, ja Espoon yhteislyseo aloittaa uusissa tiloissa 1.8.2027, jolloin lukion nimi vaihtuu Kiviruukin lukioksi.

.

Talous

Tulosyksikön toimintatulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,4 milj. € lukioiden projektitulojen ja muiden tuottojen (esimerkiksi opiskelijoiden maksama osuus kansainvälisten kurssien matkakustannuksista) vuoksi. Lisäksi lukiokoulutus on saanut 0,1 milj. € yleisavustuksen vieraskielisten sekä saamen- ja romanikielisten oppilaiden ja opiskelijoiden suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetukseen, muun opetuksen tukeen sekä heidän oman äidinkielensä opetukseen.

Toimintamenojen ennustetaan alittavan talousarvion 1,0 milj. €. Henkilöstökulut alittuvat 0,4 milj. € hallinnon palkkojen ja opetuksen lomarahojen vuoksi, minkä lisäksi lukioiden opetusresurssista säästyy 0,9 milj. €, koska rehtorit ovat suunnitelleet lukuvuoden 2026-2027 kurssitarjottimen tilanteessa, jossa opiskelijamäärän kasvua ei ole huomioitu täysimääräisesti vuoden 2027 kehyksessä, ja samalla varautuneet merkittäviin säästötoimenpiteisiin tulevina vuosina. Muut ulkoiset menot ylittyvät yhteensä 1,0 milj. € projektirahoituksen käytön ja lukioiden tarvike- ja oppimateriaalihankintojen vuoksi.

Tietohallinnon ennusteen mukaan sisäisten palvelujen ostot alittuvat 0,4 milj. € ja Tilapalvelujen ennusteen mukaan sisäiset toimitilavuokrat alittuvat 0,3 milj. €.

Investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti, ja osa hankinnoista toteutuu käyttötaloudessa.

Tulosyksikön henkilöstömenojen ennusteessa ei ole huomioitu kvartaaleittain kirjanpitoon ajettavaa lomapalkkajaksotusta (9/2026 menojen toteuma -0,4 milj. €).

1 000 EUR Toisen asteen koulutus Ty	Muutettu talousarvio 2026	Ennuste 2026	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2026
Myyntituotot	100	100	0	60,8%
Maksutuotot	-	0	0	-
Tuet ja avustukset	200	470	270	206,8%
Muut toimintatuotot	300	375	75	111,1%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	**600**	**945**	**345**	**134,8%**
Valmistus omaan käyttöön	-	21	21	-
Henkilöstökulut	-37 861	-36 530	1 331	78,9%
Palvelujen ostot	-9 049	-9 796	-747	82,5%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 700	-3 666	34	77,5%
Avustukset	-	-	-	-
Vuokrat	-1 094	-1 071	23	82,6%
Muut toimintakulut	-104	-408	-304	298,8%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	**-51 807**	**-51 471**	**336**	**80,0%**
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-24 593	-23 963	630	81,0%
Toimintatuotot yhteensä	**600**	**966**	**366**	**138,4%**
Toimintakulut yhteensä	**-76 401**	**-75 433**	**968**	**80,3%**
TOIMINTAKATE	**-75 801**	**-74 467**	**1 334**	**79,8%**
INVESTOINNIT	**379**	**379**	**0**	**67,9 %**

Tulostavoitteet

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosyksikkötasoiset avaintoimenpiteet vuodelle 2026 ovat seuraavat:

Valtuustokauden tavoite	Tulosyksikön tavoite = Avaintoimenpiteet	Seuranta tilanteessa 31.10.2026
Opinpolku kantaa – oppimistulokset ovat Espoossa maan kärkitasoa, mikä näkyy erinomaisina yo-tuloksina.	Varmistetaan, että opiskelijalla on riittävät akateemisen kielitaidon valmiudet lukio-opintojen suorittamista varten, laatimalla suunnitelma opiskelijan akateemisten kielitaidon vahvistamiseksi. **Mittari:** Kyllä=1, Ei=0.	Espoon kaupungin päivälukioiden keskiarvo kevään 2026 ylioppilaskokeissa oli 4,7 verrattuna koko maan keskiarvoon 4,3 (L=7, E=6, M=5, C=4, B=3, A=2, I=0). 5/2026 työnsä aloittaneen työryhmän laatima Akateemisen kielitaidon suunnitelma on lukioilla kommenteilla. Marraskuussa kaikki lukioiden opettajat kokoontuvat aineyhteistyöpajoihin, joissa teemana on akateemisen kielitaidon vahvistaminen omassa oppiaineessa.
Opinpolku kantaa – Espoo tarjoaa hyvät mahdollisuudet opiskella ja tukee opinnoissa etenemistä.	Oppimisen tuen toteuttamista vahvistetaan lukioiden välisellä yhteistyöllä ja hyvien käytänteiden jakamisella (tämä vaikuttaa nivelvaiheeseen korkeakouluopintoihin). **Mittari:** PKS-kyselyn kysymyspatteriston (Saan ohjausta ja tukea ryhmänohjaajalta, aineenopettajalta, erityisopettajalta, opinto-ohjaajalta) ka kasvaa (2025=3,23) (2024=3,15).	PKS-kyselyn tulokset vuodesta 2026 valmistuvat 1/2027. Kahden edellisen vuoden kehitys on ylöspäin.
Yhteenkuuluvuus kantaa – Jokaiselle nuorelle löytyy oma paikka.	Vahvistetaan opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisöön **Mittari:** PKS: Minut hyväksytään lukiossani sellaisena kuin olen. Tulos ≥ 3,5 (asteikko 1-4, täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä) (2025=3,5) (2024=3,5)	PKS-kyselyn tulokset vuodesta 2026 valmistuvat 1/2027. Kahden edellisen vuoden tulos on ollut 3,5. Lukiot ovat raportoineet laajasti toimenpiteistä, joilla on vahvistettu ryhmäytymistä ja yhteisöön kiinnittymistä, lisätty opiskelijoiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistettu turvallista, yhdenvertaista ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria. Lisäksi on kehitetty yhteisöllistä ohjausta ja opiskeluhuoltoa.